

izhaja vsaki torek in soboto. Ako pade na ta dneva praznik, dan poprej.

Oredništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“, ulica Vetturini št. 9, kamor je naslavljati pisma.

Nefrankirana pisma

se ne sprejemajo, enako se ne uvažujejo pisma brez podpisa.

Kopiristi

dopisov se ne vračajo.

GORICA

TELEFON št. 201.

„Gorica“

stane na leto 10 K, za pol leta 5 K, za četrta leta 2-50.

Upravništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“, ulica Vetturini št. 9.

Zaoglasje

se plačuje od četrstolpne peti vrste po 14 vin., za večkratni natis primeren popust.

Posamezne številke

stanejo 8 vin. in se prodajajo v raznih goriških trafikah.

St. 43.

V Gorici, v torek dne 28. maja 1912.

Leto XIII.

Deželni zbor in kmetijstvo.

Naravno in razumljivo je, da se peča deželni zbor goriški pretežno s kmetijstvom in vsem, kar pospešuje isto. Razumljivo je to vže radi tega, ker sede med poslanci, posebno slovenskimi, meti in pravi zastopniki kmeta in ker ji pač naši deželi glavna podlaga — pridelstvo.

Tudi v zadnjem zasedanju je igralo to vprašanje glavno vlogo. Ne gledé na to, da so se vrteli razni predlogi, ki so bili v razpravi in po zbornici sprejeti, v prvi vrsti okoli zboljšanja kmetijskih razmer v deželi, kakor predlogi o uravnavi voda, cest, o napravi vodovodov in napajališč itd., bavila se je zbornica intenzivno s predlogi in napravami, ki so neposredno v korist le kmetijstvu.

Sem spada v prvi vrsti skrb za razvoj deželne kmetijske šole. Ta zavod vzgaja v dveh petmesečnih zimskih tečajih za slov. okraje 40 in za Furlanijo tudi 40 kmečkih fantov, ki dobivajo na obeh zavodih teoretičen in praktičen pouk v kmetijstvu. Vsako leto zapusti torej 40 slov. gojencev to šolo, kar je gotovo v prosep kmetijstva.

Toda šola stane dosti denarja. Ne gledé na izdatke za učiteljsko in drugo osebje, ki je na šoli, daja dežela štipendije po 120 K vsakemu gojencu, torej letno 9.600 K, kar je za tako majhno deželo, kakoršna je naša, pač veliko. Zato se je obrnil svoječasno dež. odbor do visoke vlade, da bi priskočila deželi na pomoč v ta namen in sicer z zneskom 20.000 K. C. kr. ministerstvo je izjavilo, da bi bilo voljno prispevati v ta namen, s pogojem pa, da se mu jamči tudi ingerenca do šole. Deželni zbor je vže leta 1910 dovolil c. kr. vladi ta vpliv, a ministerstvo je dovolilo le 4000 K letne podpore. Zato je pa zbornica naročila

dež. odboru v zadnjem zasedanju, naj deluje na to, da zviša vlada svoj prispevek na 20.000 K.

Ka ti tečaji, isto tako ali pa še bolj, da se razvoja in napredek v kmetijstvu in zboljšanje socijalnih razmer so goriški tečaji za dekleta, ki so se letos prvič otvorili. Da so bili potrebni in da razumeva naše ljudstvo važnost teh tečajev, razvidi se iz tega, da se je oglasilo na slov. oddelku brez bobnanja in reklame okoli 40 deklet, ki so želela biti sprejeta v ta zavod. Toda žal, da ni dovolj prostora in ne dovolj štipendij na razpolago za brezplačni sprejem deklet v ta tečaj. Deželni odbor ima v ta namen le 1500 K na razpolago, zato je sprejel le tri dekleta brezplačno, dočim morajo druge plačevati po 15 K na mesec, t. j. polovico štipendija. Vseh, ki zavod obiskujejo, je 22; druge so izostale, ker ne morejo v teh slabih letinah donášati tega prispevka.

Dežela in država skrbita pa tudi za direktni pouk poljedelcev potom potovalnih učiteljev in učiteljskega osebja kmetijske šole, ki predavajo in podučujejo vsako nedeljo in praznik zdaj tu zdaj tam o kmetijstvu. Da bi se ta pouk še bolj razširil in udomačil, namerava deželna uprava uvesti kmetijske nadaljevalne tečaje po vsej deželi, kjer so predpogoji za to dani. Kakor je pokazala deželna uprava največje zanimanje za razširjenje obrtno-nadaljevalnih šol, tako hoče zastaviti vse svoje moči, da se tudi gori označena namera uresniči. Za to je pa treba zadostno število učnega osebja, ki bi sprejelo kmetijski pouk. V ta namen so se uvedli kmetijski tečaji za učitelje. Prvi taki tečaj se je vršil l. 1910 na kmetijski šoli, nekateri učitelji so obiskovali tudi take tečaje na Grmu in v Poreču.

Tudi deželni zbor se je pečal v zadnjem zasedanju s to zadevo, je odobril tozadevno prizadevanje dež. odbora in

priporočal vladi, da pomaga uresničiti te namere.

Omeniti moramo tudi, da se je zbornica intenzivno bavila s vprašanjem, kako odpraviti bedo, ki preti kmečkemu ljudstvu. Po prizadevanju dež. odbora in dež. in drž. poslancev je vlada dala na razpolago deželni upravi 60.000 K za nabavo močnih krmil, katero akcijo je dež. uprava izvršila v polno zadovoljnost ljudstva.

V obče je znano, da dežela napreduje tudi v živinoreji, in deželna uprava stori, kar je v nje moči, da bi to panogo kmetijstva podpirala in zboljšala. A tudi na tem polju so še pomanjkljivosti, posebno kar se tiče živinozdravniške službe, je dežela siabo preskrbljena. Zato so stavili poslanec Kosmač in tovariši predlog, naj bi deželni odbor priredil tečaje za izobrazbo živinozdravniških pomočnikov po vzorcu enakih tečajev na Tirolskem in Kranjskem. Ob enem je dež. odboru naročil, naj sprejme enega ali dva diplomirana živinozdravnika, ki bi poučevala v takih tečajih. Deželnemu odboru je na razpolago v ta namen kredit 3000 K.

Tudi za prosep pridelovanja prunelic se je deželni zbor živo zanimal. Ta zadeva je za nekatere kraje, posebno za Brda, življenskega pomena. Tej stroki kmetijstva preti velika nevarnost iz Nemčije in Dunaia, kar je treba zaprečiti. Pomislite, da se pri nas uporablja mnogo, mnogo češp za pripravljanje prunelic in da znaša vrednost pridelka do 1.500.000 K, in razumeli boste škodo, ki preti deželi, ako se to zapreči. S tem vprašanjem se je tudi bavil deželni zbor v zadnjem zasedanju; a o tem mogoče kaj več v posebnem članku.

Po predlogu g. poslanca Mariniča se je tudi naročilo dež. odboru, da poveri kmetijskemu uradu nakup takega kmetijskega orodja, katerega si sam posestnik težko nabavi, n. pr. orala za

globoko oranje, preobračevalna orala, travniške brane, sadne mline, filter za precakanje vin, Bernhardove brizgalke za škropljenje sadnega drevja i. t. d. Za nabavo takega orodja, ki se bo posojalo posameznim posestnikom, je dovolil dež. zbor tudi primeren kredit.

V obče pa se razvidi iz sledečih podatkov, kako raste skrb deželne uprave za napredek kmetijstva. Leta 1902 je izdala dežela v ta namen K 71.400; leta 1910 pa vže K 152.700, a za leto 1912 je v predurku K 226.900.

Dopisi.

Iz Sv. Križa na Vipavskem. V našem mestecu se vedno kaj posebnega dogaja in za časopisje je gradiva v obilici. Le začeti je treba in ljudstvu povedati, kdo se mu vsiljuje za voditelja in osrečevalca. Sporočiti Vam moramo najprej, da mesto Sv. Križ nima župana. Vprašali bode: Zakaj pa ne? No, g. Peter Medvešek, ki je bil izvoljen za župana in je to čast proti volji in doščbam višje šolske oblasti prevzel, je dobil pred mesecem dni od pristojne oblasti ukaz, da mora stopiti doli z županskega stolca in to nemudoma. Vsled tega je bil prisiljen sklicati starešinstveno sejo ter tam povedati, da ne sme več biti župan, vsled česar je moral vodstvo županskih poslov odstopiti enemu izmed podžupanov. Da je bila to za gosp. Petra grenka kroglica, katero je moral požreti, to je pač samo ob sebi umevno. Ali da je prišlo tako, temu je kriv g. Peter sam, kateremu je bilo dobro znano, da če hoče kak učitelj biti deležen županske časti, mora za to poprej prositi dovoljenja pri deželnem šolskem svetu. Šjor Piro pa je hotel deželnemu šolskemu svetu kljubovati in sedel je na županski stolec brez potrebnega dovo-

Socialni demokrat.

Češki: J. Ježek.

(Konec.)

»Se ve, o prostosti v pravosti, zabavi in ljubezni. Ali je neki mogoče v javnem zboru še bolj jasno se izraziti temu, ki ne razume, kaj ste mislili pravzaprav s prosto pravostjo, prosto ljubeznijo?«

»Prostost in nič več!« pojasnjeval je Matolka.

»Pa tudi nič manj!« je dokazoval Kremlička. »Ali poslušajte dalje. Zakonska zveza se bo dala za naprej lahko razvezati — po volji obeh strank,« tako je govoril gosp. predgovornik; vzgojo otrok prevzame država in vera bo postranska reč; vsak naj veruje, kar hoče. Prijatelji, ali ste dobro premislili te reči? To ima biti v bodoči socialistični državi ta raj! To ne bo raj, ampak — Sodoma in Gomora! Pa še pravijo, da nočejo nič veri! Kaj takega . . .«

»Klerikalec! Le poslušajte tega klerikalca, ki se je dal od njih pridobiti za malo požvečkov in nekaj cunj, ki so jih dali otrokom!« klicali so v sredi.

Kremlička zardi. »Prijatelji, kdor me pozna, vé, da nisem tak klerikalec, ki se je dal podkupiti z jedili. To je drzna laž. Reš pa je, da sem bil socialni demokrat in radikalec, da pa nisem več. Povem vse na kratko brez okolišajev. Kot mladega obrtnika so me zvalili k tukajšnjemu društvu socialnih demokratov; in kar nam je bilo rečeno v tem

društvu, sem veroval vse na besedo, in ne le veroval nego tudi branil sem in zagovarjal sem taka načela. Pri tem sem sedel več v krčmi, nego doma pri delu; a ko je ginilo rokodelstvo, sem zabavljal čez vse svet. Vsled trpljenja in muk mi je umrla prezgodaj prva blaga žena, ali jaz sem šel dalje, dokler nisem prišel popolnoma na nič? Tu sem hudo zbolel za skrnino; v hiši ni bilo niti krajcarja, otroci niso imeli kaj jesti, jaz nisem imel denarja za zdravila. In obrnil sem se na tukajšnje društvo socialnih demokratov ter prosil pomoči; češ: da sem vedno redno plačeval društvene prispevke. Ali gospodje v društvu so mi odgovorili, da ne dajejo podpor bolnikom, prispevke da so za agitacijo itd.; naj se torej obrnem na tukajšnje obrtno društvo, če sem njegov član; če pa nisem, tedaj pa na društvo sv. Vincenca. Morda bi bil to storil, ko bi se ne bil sramoval. Ali ne, menda bi bil rajši umrl za lakoto. V tem pa so izvedeli v društvu sv. Vincenca nekako — še dandanes ne vem od kod — o mojem obupnem položaju. In poslali so mi zdravnika, da mi je preskrbel zdravila; po tem pa še hrano, obleko meni in otrokom, in ko sem ozdravil mi je poskrbelo društvo tudi delo — po posredovanju mojega dobrega sosedu g. Fiala. Popustil sem društvu, poprijel se dela, in danes — hvala Bogu — sem na svojih nogah. Naš čevlarski obrt nema sicer zlatega dna; ali, če človek hoče, se vendar preživi; in če kdaj ni ravno

dovolj dela, pa se uredi bolj skromno pri gospodarstvu in izhaja se po malem. Ponavljam, da sem bil na robu obupanja. Prejšnji socialni prijatelji niso hoteli vedeti za me, nihče me ni obiskal; zato pa so me obiskovali ti, za katere se prej nikdar nisem brigal. In kar so storili dobrega, so storili tako skrito — celo leto sem opazoval, predno sem izvedel, da je bilo to društvo sv. Vincenca, ki se je tako goreče zavzelo za me. To društvo ni klerikalno, saj v 12 členskem odboru sedita le 2 duhovnika, drugi so člani tukajšnji predstojniki, dá, celo štirje obrtniki so v odboru. — Tajno zbirajo prispevke med znanci in tako tudi tajno izkazujejo dobra dela. In to je pravo; ne besede in lepe fraze, ampak dejanja govorijo. Kjer pa sem za Boga prosil, tam so me odgnali. Prijatelji, sodite sami; moj slučaj naj vam bode v pouk. Skrbite za delo, pustite prazno društveno pitje, zapravljanje, rajši — ko morete, denite kak krajcar na stran za slaba leta, preživljajte svojo družino, in tako boste imeli mali raj že zdaj, in vam ne bo treba čakati raja, ki vam ga obljubujejo plačani agitatorji socilne demokracije. Oni ga imajo že zdaj; kajti nihče iz njih ne dela nič, razen z gobcem; hodijo od mesta do mesta, zbirajo prispevke, dobro živijo za ptuj denar, in potem — se vam smejejo za hrbtom . . . In naj bi bil načelnik tudi kak Dr. . . .«

»Klerikalec! Izdajalec! Tiho! Ven ž njim!« je kričalo nekoliko socialnih

demokratov eden čez drugega; ali vendar teh vzkrikov ni bilo toliko. Zato se pa oglasijo z neke strani besede.

»Naj le dokonča! Prav ima!«

Ali že med govorom je bil velik nemir, zdaj pa je nastal tak hrup, da je Kremlička stopil z odra ter obdan od male trume svojih prijateljev in znancev mirno odšel iz dvorane.

In čudno, za časek je šla večina navzočih za njegovim vzgledom. In predno so se nadejali agitatorji v peščico pravih mestnih socialnih demokratov, bila je dvorana skoro prazna, dasi nihče ni bil proglasil, da je shod zaključen. Nekoliko mladeničev pri poleg stoječih mizah je že prišlo karte v roke.

»Fiasko (izpodletelo)!« zaropče agitator llovec.

»Sramota jim! si olajša srce Matolka. «To je pitano ljudstvo kot živalca in bo hlapčevalo še dalje.«

»In prav jim stoji!« iztisne llovec čemerno iz sebe. »Ti bi zaslužili prav za prav nič na hrbet, a ne našo svobodo. Tu sem se ne prikažemo tako brzo. Škandal!«

Od tega časa je minulo že zopet nekoliko let, a v Kr. G. se ni vršil potem noben shod socialnih demokratov več. Tamkajšnje krajno društvo se sicer ni še razšlo po zakonu; ali vendar je — kot smo čuli — v popolnem razsulu. Nikjer se ne govori več o njem; samo še »pri zelenem drevesu«, ko se spominja krčmar — nekdanjih časov.

ljenja, zato je pa moral tudi skobacati se z njega.

Sicer so povedali g. Petru že pred izvolitvijo, da ne more biti župan, ker nima za to potrebnega dovoljenja. To se je zgodilo v pričo g. komisarja dr. Baltiča, ki je bil pri volitvi navzoč in kateremu je moralo biti kot bivšemu voditelju okrajnega glavarstva goriškega in obenem predsedniku okrajnega šolskega sveta vse to dobro znano; a za ta opomin se ni zmenil ne g. Peter ne g. dr. Baltič in tako je prišlo, do česar je moralo priti — namreč do blamaže, katere sta deležna obadva.

G. Peter! Koliko truda in stroškov zaman!?

Sicer pa so celo Vaši pristaši, g. Medvešček, zadovoljni s tem, da se je vsa zadeva tako zasukala; kajti zatrjevali so, da bi Vas vdrugič ne bili izvolili za župana.

Da pa tudi v resnici g. Peter ne sodi na županski stolec, dokazala je najbolj zadnja starešinstvena seja. Res je sicer, da je bil takrat zaradi dekreta, ki ga je pahnili z županskega stolca razburjen, ali omikan človek ne sme nikdar zgubiti »bussola«. V omenjeni seji je namreč tako rjovel kakor kak obstreljeni medved in spozabil se je celo tako daleč, da je zalučal občinskim zastopnikom, zbranim v starešinstveni seji, v obraz psovko: Taki ste kot krave! Ali bodo prizadeti občinski zastopniki ta olikani »kompliment« mirno utaknili v žep, ni do danes še dognana stvar.

Kar je pa najhujega za našega g. Petra, je gotovo to, da je moral odložiti župansko čast prav sedaj, ko bomo imeli v Sv. Križu veliko slavnost, pri kateri bi bil on tako rad nastopal kot župan.

V nedeljo dne 2. t. m. se bode vršilo namreč pri nas blagoslovljenje zastave kriške meščanske garde. Počastili bodo to slavnost, kakor se nam zatrjuje visoki in odlični gostje. Kako lepo bi našemu g. Petru iz ust teh visokih in odličnih gostov donela beseda »g. župan« sem, »g. župan« tja, a vse to je pokvaril oni nesrečni dekret. Zakaj ni prišel ta dekret vsaj po končani slavnosti!? Veselica bode s petjem, godbo in plesom in naš g. Peter bode sicer lahko plesal, a plesal ne bode kot župan. Kako mora biti to hudo, kako mora to peči!

Torej, šalo na stran. G. nadučitelj! Svetujemo Vam resno, da se trdno oklenete šole, saj za to Vas plačujemo s trdo prisluženimi novci.

S Ceste pri Sv. Križu. Pred nekaj tedni so ustanovili na Cesti mlekarno. Je pa že obolela in poslali so jo na dopust. Govori se, da se s 1. junijem zopet

vrne na delo. To je dobra in potrebna naprava a v roke mora priti veščakom, potem ni dvoma, da pojde dobro naprej. Zato pa pazite, da ne pojde vdrugič, takrat pa v stalni pokoj.

Tudi o liberalni posojilnici v Sv. Križu bi Vam lahko kaj povedal. Za danes Vam povem pa le to, da je njeni napis — odnesla burja.

Iz Komna. (Naša hranilnica in posojilnica.) Odkar se je ustanovila pri nas »Hranilnica in posojilnica«, se je komensko ljudstvo oddahnilo, kajti brezvestni oderuhi so tudi v Komnu in v njegovi okolici odirali ljudstvo kar se je dalo. Našemu prizadevanju se je posrečilo iztrgati mnogo revežev iz tiranskih krempljev. Že koj prvo leto posojilničnega delovanja se je opazilo, kako krvavo potrebna je bila nje ustanovitev. Siromašni posestniki so se je oklenili kakor se oklepa dete ljubeče matere. Po 3letnem obstanku izkazuje posojilnica 159 članov, kar je vsekako lepo število. Marsikomu smo pomagali na veliko jezo liberalnih oderuhov. — Tukaj naj sledi nekaj podatkov. Promet v minulem letu je znašal 127.114,30 K. Stanje hranilnih vlog znaša koncem leta 37.670,93 K; Stanje vseh posojil koncem leta je bilo 58.449,11 K. Čistega dobička je bilo 648,20 K. — Te številke govore jasno, da se ljudstvo oklepa naše posojilnice vedno bolj. Tako naj bo tudi v bodoče. Imovitejši posestniki pa naj vložijo svoje prihranke v domačo hranilnico, da s tem pomagajo posojilnici, da zamore vspešneje širiti svoje blago delovanje med našim ljudstvom.

Darovi.

Za »Šolski Dom«:

so plačali predsedništvu: Marija Fistravec v Gorici 2 K; Matojevič v Gorici 12 K; dr. A. Gregorčič 20 K.

Mesečnino za april so plačali: Viktor Bežek 5 K; Fran Bitežnik 2 K; Leopold Bolko 10 K; Anton Breščak 2 K; Karol Cigoj 3 K Jakob Čebular 2 K; P. Finžger 4 K; Josip Fon 10 K; Anton Gvaiz 2 K; Anton Fras 5 K; Hedžet in Koritnik 2 K; Teodor Hribar 6 K; Andrej Ipavec 3 K; Ivančič in Kurinčič 2 K; Ivan Kalin 2 K; Milton Klavžar 2 K; dr. Ignac Kobal 2 K; Jernej Kopač 2 K; Ivan Košnik 2 K; Ivan Mercina 3 K; Gustav Novak 2 K; dr. Karol Ozvald 1 K; dr. Anton Papež 2 K; dr. Fran Pavletič 6 K; dr. Josip Pavlin 2 K; Svetoslav Premrou 2 K; Tomaž Sedlaček 1 K; Fran Setničar 2 K; Ferdinand Šfiligoy 1 K; Anton Šantel 5 K; Andrej Tabaj 2 K; Ivan Tabaj 2 K; dr. Peter

Medvešček 1 K; dr. Josip Levpušček 1 K; dr. I. Sket 1 K.

Dalje so plačale gospe in gospodične: Gizela Finžger, okr. š. nadzornika 2 K; Štefaniya Havel, učiteljica 40 vin.; Antonija Hrovatin, nadučiteljica 2 K; Marija Kopač, svečarjeva 5 K; Milena Papež, profesorjeva 1 K; Berta Pavletič, odvetnikova 2 K; Avgusta Šantel, š. svetnika 1 K.

Srčna hvala vsem dobrotnikom!

Politični pregled.

Odlikovani avstrijski zunanji minister.

»Nordd. Allgem. Ztg.« poroča, da podeli nemški cesar Viljem avstrijskemu zun. ministru visoki red Črnega Orla.

Stališče ogrske opozicije napram brambni reformi.

Madžarski list »N Nap« objavlja izjavo nekega poslanca opozicije, iz katere se posnemlje, da je opozicija pripravljena spustiti se v razpravo o brambni reformi, in sicer le pod pogojem, da se določila državnopravnega značaja izpuste iz zakonske predloge. Ako se pa vlada temu protivi, potem bi se dala brambna reforma le provizoričnovsprejeti in sicer za štiri leta, v katerem času naj bi se dveletna vojaška služba v vsem obsegu vpeljala. Kar se pa tiče rekrutnega kontingenta se ne bo več novincev dovolilo, nego je neobhodno potrebno za spopolnitev kadrov. V to se bo pa opozicija le tedaj spustila, ko bo volivna reforma zagotovljena.

Volilna reforma v Italiji.

Italijanska poslanska zbornica je v soboto vsprejela novo volilno reformo v tajnem glasovanju z 284 proti 62 glasom.

Albanska ustaja.

Turški vojaki, ki so bili odposlani, da udušijo ustajo, ne bodo z vso energijo postopali proti ustašem, ker se Turčija boji, da izbruhne splošna ustaja. — Vojaško ekspedicijo smatrajo le kot demonstracijo proti ustašem. Z raznimi obljubami se je v nekaterih okrajih tudi posrečilo oblastnijam pomiriti ljudstvo, nakar so se oboroženi ustaši vrnili iz gorovja, v katero so se bili umaknili.

Revolta na Kubi.

Zamorci na otoku Kuba so pred par tedni začeli revoltirati. Vršili so se hudi boji med njimi in vojaštvom, ki so zahtevali mnogo človeških žrtev. Položaj je tak, da so mislile tuje države intervenirati, česar pa predsednik Gomez ni

dopustil. Poroča se, da je voditelj upornikov bil proglašen za predsednika nove republike.

Domače in razne vesti.

Smrtna kosa. Danes je umrl sedmošolec tukajšnje gimnazije Rudolf Vidmar. Pokojnik je več mesecev bolehal na sušici. Bil je vrl in priden dijak. N. p. v m.!

Smrtna kosa. Sinoči je umrla v ulici Formica g.a Terezija Zimic, mati strojnika v »Narodni Tiskarni« N. p. v m.!

Profesor Masaryk je imuniziral bogokleten spis češkega pisatelja in protiverskega fanatika Macharja. Ta spis vsebuje najnižje napade na to, kar je vsakemu kristjanu najsvetejše. Zato ga je bilo državno pravdnštvo v Olomcu tudi zaplenilo, Masaryk ga je pa imuniziral. Skoraj ves parlament s predsednikom vred, ki je nemški liberal, je označil Masarykovo postopanje kot zlorabo interpelacijske pravice. In značilno je, da celo židovski listi niso priobčili te umazane interpelacije. Pač pa se je našel na Slovenskem list, ki je z velikim veseljem pograbil priliko, da lahko brez strahu pred državnim pravdnikom udari po krščanstvu in Kristusu. In ta list je glasilo narodnapredne stranke na Goriškem, glasilo liberalnih učiteljev, glasilo novoizvoljenih občinskih zastopnikov v Kanalu, Pihenbergu, Šempasu itd. Kedar so volitve, pravijo vsi ti, da so dobri katoliki! To si moramo zapomniti!

Neki »Zapadni Bric« (iz Gorice?) je nahrulil naše deželne poslance in naša deželna odbornika, češ, da niso storili svoje dolžnosti glede osuševanja v »Prevalu«. Da bo »zapadni Bric« vedel, da ni tako kakor on hudobno namiguje, mu povemo, da smo dobili že pred tem napadom članek o uravnavi Birse, ki pojasnjuje, kako »Soča« laže. Naši poslanci in deželni odbor so storili, kar so mogli in kar je bilo v njih moči, da bi se zadeva pospešila in prišla do konca. Če je kdo v tem oziru zanemaril svojo dolžnost, je to morebiti drž. poslanec, ki zastopa zapadna Brda, za katerega sta se pehala »Soča« in »zapadni Bric« pri zadnjih volitvah. Nepoboljšljivi so ti liberalci: kar sami zakrivijo, to podtikajo našim poslaneem.

Sv. birma v Gorici. — Vseh birmancev je bilo na Binkošti v stolnici 518., pri sv. Ignaciju 259; na binkoštni ponedeljek v stolnici 91, v nadškof. kapeli 82; danes zjutraj 28.

Knjige „Mafice Slovenske“ za l. 1911.

2. Zabavna knjižnica, XXIII. zvezek.

Zabavna knjižnica obsega letos dvoje spisov; zgodovinsko sliko »Črna smrt« izpod peresa pisatelja Meška in Pugljevo povestico: »Gregor«. Meškov spis res ni nikaka zaokrožena, enotna povest, ampak samo slika iz one grozovite dobe, ko je l. 1645. gospodarila divja kuga po Štajerski deželi. Prizanesla ni nikomur, ne staremu ne mlademu; vse je padlo pod njeno bridko koso. — Ptuj in okolica je torišče teh groznih prizorov, ki nam jih opisuje Meško dokaj živo in plastično. Žid Aron stopa ošabno po trgu, zavidljivo gleda na minoritski samostan in s ponosom v srcu misli na hčer, na Rahelo, rožo v Izraelu, kakor jo imenuje. Proti mestnim vratom stopaja tačas pater Aleksander, mestni pisar Jagadin, Janez Rajavec s Hajdine in pisarjev sin Dominik. Nikdo še ne sluti grozne morilke, vsem je še veselo okoli srca in smeh jim leži na ustih. A znamenja so že bila na nebu! Rajavec je šel nekoliko zamišljen proti domu in »sredi misli se je zdrznil in prebledel. Z grozo v široko odprtih očeh je zastrmel gori proti Pohorju, na katero stran se je spet okrenil, da nadalju-

je pot proti domu. Kar glej, iz oblakov nad Pohorjem se je iztrgala čudežna prikazen in plavala doli čez polje: jezdec — velikan, sličen ogromnemu okostju, zavrt v plahetajoč mračen plašč. Od zemlje do neba — se je zazdelo Rajavcu — sega jezdečeva postava. Nad jezdecem je zaplamljeno nebo za hip v krvavem svitu; za jezdecem se je vlekel krvaveč sled, širna cesta krvi.« — (Str. 10.) Rajavec je bil ves preplašen, manj preplašen je bil mlajši svet, ki še ni poznal resnosti tega življenja. Že drugi dan je prihajal Dominik k svoji nevesti, Rajavčevi hčeri Roziki. Hitro je potekel čas obema in nista niti slutila, da se bliža morilka s koso tudi našim deželam. Na Dunaju se je bila že pojavila in kmalu so jo imeli v — Ptuj. Ljudje so deloma noreli, deloma so postali topi. Krojač Martinek je začel delati pokoro, ljudstvo je molilo in klicalo Boga na pomoč. Drugi so zopet noreli po gostilnah, pili in plesali kakor zblaznili. Nikjer ni bilo reda ne pameti, vse obupano in razdivjano. Pa je tudi razumljivo! Danes je bil človek še zdrav, jutri že mrtev. Na stotine ljudi je ležalo nepokopanih po okolici, mestna oblast ptujška ni pustila nobenega obolelega več nazaj v mesto. Tam zunaj so bili ti nesrečniki kakor živina na paši. In smrt ni prizanesla nikomur, kogar si je

izbrala za svojo žrtev. Rozika, mlada Dominikova nevesta je bila tudi odločeno za njeno koso. In padlo je mlado življenje; nič niso pomagale prošnje in stoki starišev, nič ženinova ljubezen — smrt ji je zaznamovala deviško čelo in ni je bilo več med živimi. Gospoda v mestu se je branila kolikor se je mogla. Kot vsestransko požrtvovalne so se pokazali minoriti, ki se niso bali ne kuge, ne smrti, ampak vršili svojo samaritansko dolžnost svojemu bližnjemu v korist. Ginljivo pripoveduje pisatelj o patru Bernardinu, kako je pomagal ubogemu okuženemu otroku, ki je tekel po zdravila za mamico. In ta prizor je videla judovska hči Rahela in vsa ošabnost in ves ponos je izginil iz njenega srca. Ponižna je postala in potrpežljiva kakor jagnje. In ko je tudi njo davila kruta morilka, si je želela duhovnika k mrtvaški postelji in trdni veri, da bi ji to pomagalo. Ali to ji ni bilo dano, kajti p. Bernardina je že bila pokosila smrtna kosa. In tako se je vrstila slika za sliko, ena bolj grozna kot druga. Tam ljudstvo pol noro od strahu in groze, tam zopet kupi nepokopanih mrličev. Kaplan Hauptanič, ki je gledal te krute prizore, je zapustil o teh dogodkih daljšo pesem (str. 79—81). In ko so padle zadnje žrtve, je vstopil v minoritski samostan Dominik z besedami: »Ona, neve-

sta je mrtva in pokopana — kaj hočem zdaj na svetu? Prazen je zame!« (str. 89.) S pogledom na Slovenske gorice in Ptujsko polje končuje pisatelj svojo sliko. Ni nam podal povesti ali romana, a tudi ta odlomek je upoštevanja vreden. Sicer Meško ni bil nikdar epik, pripovedovalec, ker pri njem sili subjektivna stran vedno na površje, a v letošnji literarni suši se moramo v svojih zahtevah volens nolens nekoliko omejiti.

»Gregor« je dokaj čuden možak, ki stanuje v vasi Zlatenče na Dolenjskem. K njemu pride Pugelj in se mu predstavi kot pisatelj.

Tako se razumeta. Nekoč sta sedela z Gregorjem tik okroglice mize in zaslišita glas: »Tepo me. tepo.« Bilo je to dekle, katero je dal potem vzgojiti v neki gostilni in jo potem vzel za ženo. Nekaj časa sta živila skupaj mirno, a kmalu je spoznala, da on ni mož zanj in se je o tem potožila o priliki pisatelju v Ljubljani. »Stražilo za v proso« ga imenuje. No in zgodilo se je, da mu je izbežela in ušla. In pila sta zopet enkrat in govorila o tem in onem, tudi o Gizelki. Bila je nekje v Gradcu in Gregor je besedičil: »Če bi ji midva pisala?« Kakor je videti ni kake posebne vsebine in ne posebne urednosti.

d. b.

List »L' Eco« se še vedno zadržuje v dežel. odbor, ker je oddal izdelovanje tiskovin za deželne urade »Narodni Tiskarni«. Spodtaka se nad tem, da je čitati na velikih ital. plakatih deželnega odbora, ki jih je poslal v Furlanijo: »Gorizia, Narodna Tiskarna«. Italijanskemu katoliškemu listu se tako pisanje prav nič ne prilega. Saj smo molčali Slovenci, ko je deželni odbor razpošiljal slovenske plakate, pod katerimi smo čitali: Tipografia Obizzi, Tipografia Sociale, Tipografia Paternolli itd. Kar je bilo Slovencem prav, naj bo tudi Lahom. Sicer nizkotno je hujskanje lista »Eco« proti takim malenkostnim rečem. Če tiska »Narodna Tiskarna« za deželne urade, je znamenje, da je uročila najugodnejšo ponudbo.

Obisk postojnske jame minuli ponedeljek je bil dovoljen. Cenilo se je okoli 7000 oseb. Največ je bilo Slovencev. Vlak, ki je vozil iz Krmina v Postojno je pripeljal okoli 400 oseb. Množica je občudovala krasoto jame.

Grofi Jurij Waldburg, ki se bo v najbližjem času poročil z nadvojvodinjo Elizabeto Frančiško, hčerjo nadvojvode Franc Salvatorja, je sicer prestavljen od 2. dragonskega polka k 5. dragonskemu polku, a ne bo služboval pri kakem v Gorici nastanjenem eskadronu tega polka, marveč pri enem eskadronu, ki se nahaja v Mariboru.

Zrelostni izpiti na tukajšnjih srednjih šolah. Zrelostni izpiti na tukajšnji gimnaziji se bodo vršili od 8. do 15. julija t. l. pod predsedstvom deželnega šolskega nadzornika dr. Kauerja. Na realki se bodo vršili zrelostni izpiti med 5. in 8. julijem t. l. Predsedoval bode šolski svetnik Jušt Hendrych.

Za prihodnje porotno zasedanje sta določeni dve obravnavi, in sicer proti predsedniku bivše »Mizarske zadruge« v Solkanu Konjedicu in pa proti Frančišku Kragelj iz Sv. Lucije, ki je s sekirou umoril svojo ženo in svoje otroke.

Toča. V nedeljo popoldne je padala, kakor se nam poroča, po nekaterih občinah po Furlaniji in Brdih še precej močna toča, ki je napravila po vinogradih mnogo škode.

Pretep. V nedeljo zvečer se je unel pretep med laškimi gosti v kavarni »Europa«. Policiji je pomagalo vojaštvo, da se je končno napravil mir. Pravijo, da ni bilo nobene razbite glave.

Rudolf Konjedic, ki je bil v preiskovalnem zaporu zaradi sokrivde pri polumu »Mizarske zadruge« v Solkanu je bil minuli teden puščen na svobodo.

Za binkošne praznike je bilo vreme skrajno neugodno. Le včeraj popoldne se je nekoliko zboljšalo.

Goriški in tržaški tiskarji so priredili minula binkošna praznika izlet v Benetke.

Štrajk zidarjev traja dalje.

Vojaška godba bo svirala jutri ob 7. uri zvečer v mestnem vrtu.

Pijonirska vojašnica na Rojicah se dokončuje. Lepa stavba bo v kras štandrediški občini.

Veliko sesalko zgradi sovojenjski gospodarski svet na »Produ«, ki bo služila zlasti ob suši v času zalivanja. Delo se je oddalo nekemu furlanskemu mojstru, ki je takih del zmožen.

Iz Devina nam pišejo: Mnogo sreče in zasluženega miru želimo našemu bivšemu dobremu in ljubeznivemu dekanku mons. J. Skočirju, ki se je poslovil od nas in se nastanil v Opatjenselu. Bog ga živi še mnogo let. Devinci.

Razglas. V smislu § 29 pravil in z ozirom na razglas z dne 9. maja 1912 se naznanja članom blagajne in delodajalcem sodnega okraja goriškega, da se vršijo volitve delegatov in zastopnikov občnega zbora, dne 2. junija t. l. od 8 do

12 ure dopoldne v uradu blagajne v Gorici (Via Morelli 16).

Člani blagajne (zavarovanci) volijo 50 delegatov, delodajalci 25 zastopnikov. Za izvrševati volilno pravico toliko zavarovanci kakor tudi gospodarji, si bodo morali preskrbeti do 1. junija (inkl.) pri uradih blagajne (Gorica — Via Morelli 16) volilno izkaznico, katera bode služila kakor legitimacija napram volilni komisiji, in glasovnico s štempljnom blagajne. Skupine (odbori ali stranke), ki se vdeležijo volitev, vdbijo po zahtevi glasovnice s štempljnom blagajne, v uradu in v teku gorijenjenega roka.

Voli se lahko potom izročitve glasovnice volilni komisiji na dan volitve od strani volilca osebno, ali pa tudi z dostavljanjem glasovnice v zaprti kuverti naslovljeni na volilno komisijo. V tem drugem slučaju morajo biti glasovnice podpisane od volilca ter opremljene z izkaznico.

Izvoljen je lahko vsak možki volilec, ki ima aktivno volilno pravico. Juridične osebe izvršujejo volilno pravico potom svojih legalnih zastopnikov. Delodajalce lahko zastopajo pri volitvi kakor tudi na glavnem zboru njih uradniki, ako imajo dotično pooblastilo.

Na c. kr. moškem učiteljsku v Gorici bo vpisovanje za sprejem v prvi tečaj v četrtek, dne 4. julija t. l., od 8.—12. ure dop. Vse drugo na črni deski v zavodu.

Pripominja se, da se meseca sept. ne bodo več sprejemali gojenci za prvi tečaj, ako bo že po sprejemnih izpiti meseca julija doseženo najvišje možno število gojencev — prvoletnikov (štirideset.)

Meščanska straža mesta Sv. Križa bo slavila dne 2. junija blagoslovljenje in razvitje društvene zastave. Ob 11. uri dopoldne bo slavnostna sv. maša po maši pa blagoslovljenje zastave. Popoldne bo veselica s sodelovanjem vojaške godbe 47. pešpolka. Slavnosti se udeleži tudi tržaški namestnik princ Hohenlohe. Slavnost in veselica se vršita ob vsakem vremenu.

Na Sv. Gori je bilo letos že mnogo romarjev, razmeroma veliko več kakor druga leta ob tem času.

Črešnje in šparglji imajo še vedno visoko ceno. Črešnje so po 60 K kvintal, šparglji pa po 80—100 K kvintal.

Kregarjeva afera. V soboto je pred celjskim porotnim sodiščem končala porotna obravnava proti Kregarju, Erženu, Kregarjevi in Štefetuvi soprog, ki so bili obdolženi falzifikacij davčnih podatkov v svrhu, da se uvrstijo nižji davkoplačevalci v višji volilni razred vojkoplačevalci v višji vol. razred za vol. Ljubljani. Razprava je končala s tem, da so bili vsi štirje obtoženci oproščeni.

Umrli je v Trstu v soboto urednik »Triester Zeitung« Hans Hütter.

Družba sv. Cirila in Metoda za Istro. V Zametu se je vršila skupščina družbe sv. Cirila in Metoda za Istro. V preteklem poslovnem letu so znašali dohodki 174.344 K 90 vin., stroški 168.547 K 45 vin. Za predsednika je bil izvoljen poslanec Vekoslav Spinčič.

Vinogradniški tečaj na Grmu. Kmetijska šola na Grmu priredi v petek, dne 14. junija in v soboto dne 15. junija vinogradniški tečaj s sledečim sporedom: V petek od 2. do 5. popoldne: Najvažnejša dela v vinogradu. Trtni škodljivci in bolezni. V soboto od 8. do 11. ure dopoldne: zeleno cepljenje in ravnanje s cepljenimi trtami. Izbira gumijevih trakov. Praktično razkazovanje zelene cepljenja. Popoldne od 2. do 5. ure: Praktične vaje v poletnih delih v šolskem vinogradu v Cerovcih. Razkazovanje škropilnic in žveplalnikov. Vaje v zelenem cepljenju. Kdor se želi udeležiti tega tečaja, naj se prihlasi po dopisnici pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu (pošta Kandija) do 6. junija t. l.

Gozdarski tečaj na Grmu. Kmetij-mehanikov 372, stroškov 627.000 K; posk. šola na Grmu priredi v ponedeljek dne 10. in v torek dne 11. junija gozdarški tečaj s sledečim sporedom: V ponedeljek od 1. do 3. popoldne: Pomlajevanje in oskrbovanje gozdov. Od 3. pop. do 7. ure zvečer poučni izlet v gozdno drevesnico v Bršljinu in v mestni gozd s praktičnimi demonstracijami o pomlajevanju gozdov. V torek od 6. zjutraj do 4. popoldne poučni izlet v šolska gozda na Vrhovskem in v Podljudnem, kjer se vrše praktične demonstracije o oskrbovanju gozdov. — Kdor se želi tega tečaja udeležiti, naj se prihlasi po dopisnici pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu (pošta Kandija) do 4. junija t. l.

Blejski grad in park okoli njega, ki ni bil dosedaj dostopen za tuje, se je otvoril in se je ustanovila na gradu tudi restavracija. V parku bodo klopi za počivanje.

Povodnji v Galiciji in na Ogrskem. Iz Krakova se poroča, da je večdnevni in močni dež, ki je padal po celi Galiciji povzročil v vzhodni Galiciji silne povodnji. Krakovske ulice so podobne umazanemu potoku. Na 50 mestih je morala priti na pomoč požarna bramba. Pri rešnem delu sta dve osebi utonili. Reka Visla je na dveh mestih izstopila iz struge ter napravila veliko škodo. — Sploh vse polje vzhodne Galicije trpi vsled močnih nalivov zadnjih dni.

Na severnem Ogrskem in Sedmograškem so imeli več dni trajajoče močne nalive. Reke Szamos, Maros in druge so poplavlile polja. Mnogo tovarn in žag se ustavijo delo. Večinoma so pod vodo. Ob reki Maros je osem krajev pod vodo. Voda vedno narašča. Vojaštvo je prišlo na več mestih na pomoč. Škoda se ceni na več milijonov. Prebivalstvo beži iz bližine rek in je obupano.

Darovi za žrtve budimpeštanskih nemirov. Nadvojvoda Jožef je daroval 3000 K, in sicer 1000 za družine padlih policistov in 2000 K za družine padlih demonstrantov pri cestnih bojih v Budimpešti. Tudi drugi darovatelji so se že oglasili.

Državni uslužbenci in stroški države za nje. Iz poročila odseka za državne uslužbence, sestavljenega na podlagi državnega proračuna za l. 1912, posnemljemo sledeče podatke glede števila in stroškov za državne uslužbence. Državni uradniki, državni učitelji in sodniki: Državnih uradnikov 46.453, stroški 176.742.000 K; državnih učiteljev 9521, stroški 53.220.000 K; sodnikov 5348, stroški 28.862.000 K; praktikantov 1204, stroški 3.361.000 K; avskultantov 1174, stroški 1.789.000 K. — Skupaj 66700 nastavljenecv, 263.974.000 K stroškov.

Poduradnikov in služabnikov 28.868, stroški 49.830.000 K.

Straže: število finančne straže 11.040 stroški 16.858.000 K; število varnostne straže (policije) 8.161, stroški 13.483.000 K; število orožnikov 14.045, stroški 19.311.000 kron. — Skupaj 33.246 nastavljenecv in 49.652.000 K stroškov.

Po pogodbi nastavljeni: Pisarniških oficiantov 8.003, stroški 12.619.000 K; pisarniških oficiantinj 508, stroški 664.000 K; poštinih oficiantov 4960, stroški 7.516.000 kron; poštinih oficiantinj 7186, stroški 9.070.000 K; poštarjev in poštaric 3665, stroški 8.584.000 K; pisarniških pomočnikov 4065, stroški 4.351.000 K; pisarniških pomočnic 1903, stroški 1.437.000 K; pomožnih slug 6602 stroški 7.296.000 K; davč. eksekutorjev 942 stroški 1.275.000 K; davčnih pomožnih eksekutorjev in kazenskih potov 306, stroški 266.000 K; poštinih aspirantov 2369, stroški 932.000 kron; poštinih aspirantinj 4253, stroškov 1.627.000 K; poštinih ekspedientov 1120, stroškov 1.667.000; poštinih ekspedientinj 1265, stroškov 1.331.000 K; dež. poštinih slug 6568, stroškov 5.327.000 K; dež. pismo-stroškov 5.327.000 K; deželnih pismo-noš 1561, stroškov 795.000 kron; dostavljavcev 764, stroškov 508.000 kron;

možnih kaznilniških paznikov 325, stroškov 325.000 K; pomožnih kaznilniških paznic 107, stroškov 113.000 K; merosodnikov, pomočnikov in predstojnikov merosodnih uradov 347, stroškov 133000 K; število uslužbencev raznih kategorij (pogodbениh) 1868, stroškov 2.797.000 K. — Skupaj 59.159 nastavljenecv in 68.660.000 kron stroškov.

Število stalnih delavcev 64.000, stroški 53.000.000 K.

Državni železniški uslužbenci: Uradnikov državnih železnic 14.879, stroškov 55.965.000 K; poduradnikov 25.216, stroškov 51.881.000 K; služabnikov 68.141, stroškov 97.131.000 K; oficiantov 17, stroškov 38.000 K; oficiantinj 1338, stroškov 2.065.000 K; delavcev 66.000 stroškov 70.853.000 K. — Skupaj 175.591 nastavljenecv in 277.933.000 K stroškov.

Vseh uslužbencev v celoti je 427.564 in stroškov 763.049.000 kron.

Avstrijski parnik v tujini ponesrečil. Parnik avstrijskega Lloydja »Istria« je, kakor se iz Londona poroča, ponesrečil v luki mesta Colomba. Manjkajo podrobnosti.

Napad na laškega kralja. Policija je prišla po raznih pokrajinskih mestih več oseb, osumljenih, da so udeležene pri atentatu D'Albe na italjanskega kralja.

Za prijatelje špargljev. Da so šparglji dobra in zdrava jed, ve marsikdo. Vsak pa ne ve, da so jih že stari Egipčani in stari Rimljani visoko čislali. Že takrat ko so zidali piramide, ko so vladali v Egiptu Heops ali Hufu, Hafra in Menkera, so že jedli šparglje. Stari rimski pisatelj Cato Censorius, ki je vedno kričal v rimskem starešinstvu: Ceterum censeo Carthaginem esse delendam, je dal o svoji knjigi de re rustica celo navodilo, kako naj se šparglji goje. Strogi mož jih je prav rad jedel. Tudi starejšemu Pliniju, kateri je poginil pri Vezu-vijevem izbruhu l. 69. p. Kr., so zelo ugajali. Dobroto špargljev hvalijo tudi Vergil, Mratjal, Juvenal, Columella in Athenaeus. Nekaterim je bolj ugajal asparagus hortulanus, drugim pa bolj asparagus agrestis.

Drobfinice.

Novo odkrite votline v Postojnski jami so izredno krasne ter polne kapnikov vseh barv in lesketajočih kristalov.

Mirno lahko spite!

Če ste namočili perilo čez noč s pralnim izvlečkom »Ženska hvala«, izloči se vsa nesnaga sama od sebe, brzo in temeljito. Hitro in lahko se opere perilo potem z milom »Schicht« znamka »Jelen«, da postane bleščeče belo, kajti pralni izvleček »Ženska hvala« in milo »Schicht« belita perilo kakor sonce.

Nove votline bodo občinstvu odprte v začetku leta 1914., istočasno z otvoritvijo prvega mednarodnega paleološkega inštituta.

Znamenit zgodovinar umrl. Znani zgodovinar profesor dr. Maks Jansen je umrl vsled srčne kapi na znantvenem potovanju v Lille.

Rehabilitacija nadvojvode Ferdinanda Karola. Bivši nadvojvoda Ferdinand Karol, ki živi sedaj pod imenom Karel Ferdinand Burg, bo menda vsled posredovanja njegovega brata, nadvojvode Franca Ferdinanda ter soproge nadvojvode Franca Salvatorja, nadvojvodinje Marije Valerije, v kratkem zopet dobil svoj nadvojvodski naslov. Njegova soproga, hči dvornega svetnika Czuberja, zaradi katere se je odrekel naslovu in častem, bo postala grofica. Karel Burg, ki je sedaj v 44. letu starosti, je bival ves čas v inozemstvu, od kar je izgubil nadvojvodski naslov in ni stopil nikdar na avstrijska tla.

3000 brezposelnih učiteljev in učiteljic na Češkem. Osrednji odbor nemške učiteljske zveze je pisal odprto pismo nemško-češkemu dež. in državnim poslancem, v katerem jih poziva, da naj se spravijo s Čehi in da naj sanirajo češke deželne finance, ker če tega ne store, se pomnoži julija letos število brezposelnih učiteljev in učiteljic, ki znaša zdaj 1600, za 1400, tako da bo na Češkem 3000 učiteljev in učiteljic brez službe.

Tujci na našem jugu. Združene francoske in angleške železniške in parobrodne družbe prirede letošnje leto dve veliki skupni potovanji v Dalmacijo, Črno goro, Albanijo, Hercegovino-Bosno in Hrvaško, kjer med drugim obiščejo Zagreb in Plitvička jezera.

Gospodarske vesti.

Drevesna gniloba je v naših sadovnjakih prav navadna bolezen, ki nastane navadno tam, kjer se ne more velika rana zaceliti a mi ne poskrbimo, da bi jo obvarovali vlage. Velike rane nastanejo csobito na onih mestih, kjer odstranimo debele veje. Voda, ki prihaja na rano, prouzorči gnitje in to se širi v sredino debla, ki se s časoma izvotli. Tako dreve se ne more uspešno braniti vetrovom in se pod težino snega ali sadja rado ulomi. Da se ubranimo drevesne gnilobe prerezati je veje tik ob deblu a rane najprej ogladiti in nato zamazati s kotranom (črno premogovo smolo). — Lubada pa naj se ne maže s kotranom, ker bi ga ta lahko zamoril, nakar bi rana bila še večja. »Km. P.«

Kako je pripravljati raztopino modre galice in vapna? Nekateri naši, posestniki imajo navado, da raztopijo modro galico v vodi, ki so jo prej zavreli. To delo je sicer hitro, toda modra galica izgubi s takim ravnanjem mnogo moči. Galico je raztopiti v mrzli ali pa samo v morni vodi. Navadno se dene

galica v vrečico, ki se priveže na količ ter se obesi v kado, kjer se nahaja voda. V kadi je zaznamovati s pomočjo zareze ali lesenih žebeljev, do kod sega $\frac{1}{2}$ hl, 1 hl, $1\frac{1}{2}$ hl itd. vode, da ni treba potem vode meriti. V drugi kadi raztopi se na isti način vapno. Ko se raztopina rabi, priliti je vapneno vodo h modri galici in sicer toliko, da rdeč lakmusov papir pomodri. Če je galica pregosta, zredčiti jo je z navadno vodo. Vapno se moči lahko v vodi več dni ali mesecev, zato ga tudi lahko kar denemo v kado za več časa. »Km. Pr.«

Velika zaloga dvokoles, šivalnih in kmetijskih strojev, gramofonov, orkestrionov itd. Mehanična delavnica. Poliranje z električno gonilno silo, ter emajliranja dvokoles na plin.

Kolesarjem v korist! Kdor hoče staro dvokolo obnoviti naj ga takoj pošlje emajlirati ki stane K 6, v različnih barvah K 8 pri

BATJEL-U
Gorica,
STOLNA ULICA 2-4.
Mehanična delavnica.
Prodaja tudi na obroke.

lv. Znidarčič & dr.

stav. tvrdka
v GORICI VIA MATTIOLI.

Izdeluje vsakovrtna načrta, stat. račune, sprejema stavbinska dela vseh vrst, izdeluje tudi Westfal-strope patent. v vseh avstrijskih mestih št. 27221.

Izdeluje enodružinske hiše po sistemu votli blok, ki je najtrpežnejše zidovje, ki vzdržuje suha stanovanja, z vedno isto temperaturo. Ceneje kakor vsi drugi sistemi.

Samo tedaj

je preskušeno najboljši kavini pridatek **Frank** pravi, kadar ponujeni Vam za bojčki ali zavitki nosijo kot ne-prevarljivi znak tvorniško znamko: kavin mlinček.

Odlikovani fotografski atelje

A. JERKIČ,

GORICA, Gosposka ulica šte. 7

priporoča
se svojim cenjenim sorojakom
najtopleje.

Zahvala.

Izrekamo srčno zahvalo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nas na katerisibodi način tolažili ob bridki izgubi naše mamice gospe

Cecilije Zavrtanik roj. Kosič

in jo blagovolili spremiti k večnemu počitku.

Še posebno zahvalo izrekamo častiti duhovščini, posebno č. g. kaplanu Doktoriču, ki je tekom bolezni in ob smrti stal ranjki na strani z verskimi tolažili.

Bog povrni vsem!

Žalujoče rodbine

Zavrtanik-Premrou.

Naznanilo.

Dr. Ludvik Treo

glasom sklepa c. kr. višje deželne sodnije v Trstu z dne 30. aprila 1912. vpisan v imenik

kazenskih zagovornikov,

izvršuje vse tozadevne posle v pisarni

dr. Dragotina Treo

v Gorici, Trgovski Dom.

SPOMINJAJTE SE, OB VSAKI

PRILIKI »ŠOLSKEGA DOMA«!

Loterijske številke

25. maja 1912:

Dunaj	2	32	19	66	82
Grade	11	53	62	51	46

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznico

v GORICI

ulica della Croce šte. 6.

Goriška zveza

gospodarskih zadrug in društev v Gorici
registrovana zadruga z omejeno zavezo

posreduje pri nakupu kmetijskih potrebščin in pri prodaji
kmetijskih pridelkov.

Zaloga je v hiši „CENTRALNE POSOJILNICE“ v Gorici,
TEKALIŠČE JOS. VERDI ŠT. 32.

Lekarnarja A. THIERRY-jev BALZAM.

Edino pristen z zeleno nuno kot varstveno znamko.

Postavno zajamčeno.

Vsaka potvoritev, ponarejenje in vsak prekup drugega balzama s prevrtljivimi znamkami se kazensko-sodnijsko zasleduje in strogo kaznuje. — Ta balzam je dobrega učinka pri vseh boleznih na dihalu, pri kašlju, pljuvanju, hripavosti, katarju v žrelu, bolečinah v prsih, boleznih na pljučah, posebno pri influenci, zelo danih boleznih, vnetju jeter in vranice, slabi prebavi, telesnem zaporu, zobe bolu in ustnih boleznih, trganju udov, opeklinah, pri izpuščajih itd. itd. 12/2 ali 6/1 ali 1 vel. posebna steklenica K 5-60.

Lekarnarja THIERRY - jevo edino pristno MAZILLO IZ VRTNICE

je zanesljivo zdravilo za rane, ščirjevce (ture), poškodbe, vnetja, abscese, odstrani vse nečiste v telo vrinile se reči in stori, da so bolestne operacije nepotrebne. Zdravi tudi pri zastarelih ranah itd. 2 škatlji staneta K 3-60.

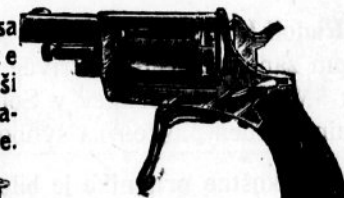
Kupi se: Lekarna pri angelju varuhu, Adolf Thierry v Pregradu pri Rogatcu.

Dobi se skoro v vseh lekarnah. Na debelo pa v medicinskih mirodlinicah.

ORIGINAL VICTORIA

Kupujte samo dvokolesa „ALTENA“, francoske vrste, ki so najtrpežnejši in najboljši bodisi za navadno rabo ali za dirke.

Šivalni stroji Original „Victoria“ so najpraktičnejši za vsako hišo. Isti služijo za vsakovrstno šivanje in šikanje (vezenje). Stroj teče brezšumno in je jako trpežen. Puške, samokrese, slamo-reznice in vse v to stroko spadajoče predmete se dobi po varnški ceni pri tvrdki

Kerševani & Čuk,

GORICA — Stolni trg št. 9.

Nova trgovina z železnilno

Pinter & Lenard

Velika zaloga železa, cementa, kuhinjske posode, raznovrstnega orodja za poljedelce, mizarje, kovače i. t. d. sesalke, klosete, peči, štedilnike in vsi v to stroko spadajoči predmeti.

Cene zmerne, postrežba solidna, prijazna in domača.

Cenjenemu občinstvu se toplo priporoča

Pinter & Lenard.